

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА****Магістр****ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 054“Соціологія”****НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 05“Соціологія”****КВАЛІФІКАЦІЇ ”Соціологія”**Чинний від _____
(рік – місяць - число)**1. Галузь використання**

Цей стандарт поширюється на органи управління вищою освітою, вищі навчальні заклади, а також міністерства, відомства, асоціації, підприємства, організації різних форм власності, де готуються або використовуються фахівці освітньо-кваліфікаційного рівня **магістр**

за спеціальністю: 054 “Соціологія”напряму підготовки: 05 “Соціологія”освітнього рівня: вища освітакваліфікації: 054 магістр соціології

з узагальненим об’єктом діяльності:

соціальні відносини, соціальні процеси, соціальні аспекти діяльності та поведінки людини

Випускники вищого навчального закладу за кваліфікацією “магістр соціології” будуть працювати переважно в таких галузях народного господарства, як освіта; наука і наукове обслуговування; культура; соціальне забезпечення; економіка; об’єднання громадян.

Сферами виробничої діяльності магістра соціології згідно з Державним сертифікатом видів економічної діяльності ДК 009-96 можуть бути сфери, які наведені в *таблиці 1*.

Таблиця 1.

Найменування та код видів економічної діяльності

Код КВЕД		Вид економічної діяльності
розділ	група, клас, п/клас	
К	72.30.0	Оброблення даних
К	72.40.0	Робота з базами даних
К	73.20.0	Дослідження та розробки в галузі гуманітарних та суспільних наук
К	74.13.0	Дослідження ринку та вивчення суспільної думки
L	75.11.7	Діяльність у сфері статистики та соціології
L	75.14.0	Допоміжна діяльність у сфері форм соціального управління
M	80.22.0	Викладання в професійно-технічній школі
M	80.42.2	Вища освіта
M	80.42.0	Навчання дорослих та інші види освіти
O	91.33.0	Громадські організації, що не віднесені до інших угруповань
O	92.20.0	Діяльність у сфері радіомовлення та телебачення
O	92.05.0	Індивідуальні послуги

Професійна назва робіт за рішенням розробників ОКХ та згідно з Державним класифікатором професій ДК003-95 представлена в таблиці 2.

ПРОФЕСІЙНА НАЗВА РОБИТ

Код КП	Назва (кваліфікація професій)	Код ОКПДТР	Професійна назва роботи
1	2	3	4
23 59.2		23 160	Лектор
24 19.1	Наукові співробітники (маркетинг, раціоналізація виробництва, ефективність підприємства)	23 667	Науковий співробітник (в інших галузях навчання)
24 19.2	Фахівці в галузі маркетингу, ефективності підприємства та раціоналізації виробництва		Консультант з маркетингу
			Фахівець із зв'язків із громадськістю та пресою
24 19.3	Фахівці державної служби		Спеціаліст державної служби
24 47. 1	Фахівці в галузі соціального захисту населення		Науковий співробітник (проекти та програми у сфері матеріального та нематеріального виробництва)
24 47.2			Фахівець з управління проектами та програмами у сфері матеріального (нематеріального) виробництва
23 10.2	Інші викладачі університетів та інших навчальних закладів	20 199	Асистент
23 10.2	“ – “	24 661	Викладач вищого навчального закладу
23 51.1	Наукові співробітники (методи навчання)		Наукові співробітники (методи навчання)

Назви первинних посад визначаються згідно з галузевими нормативними документами або штатними розкладами підприємств галузі(ей) з урахуванням принципів формування назв посад, що викладені у Державному класифікаторі професій ДК 003-95.

МАГІСТР соціології може обіймати посади, орієнтовані переважно на вирішення стереотипних задач, та можуть бути залучені до вирішення професійних завдань у сфері соціологічної практики.

Цей стандарт установлює:

- професійне призначення і умови використання випускників вищих навчальних закладів спеціальності “Соціологія” освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР” у вигляді переліку первинних посад, виробничих функцій та типових задач діяльності;
- освітні та кваліфікаційні вимоги до випускників вищих навчальних закладів освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР” у вигляді переліку здатностей та умінь вирішувати задачі діяльності.
- вимоги до атестації якості освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР”.
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР”.

Стандарт є обов'язковим для вищих навчальних закладів, що готують фахівців даного профілю. Підприємства, установи, організації повинні забезпечити необхідні умови для використання фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "МАГІСТР" відповідно до здобутих ними у вищому навчальному закладі кваліфікації та спеціальності, згідно з чинним законодавством.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

2. Нормативні посилання

В цьому стандарті є посилання на такі державні та галузеві стандарти України:

- ДК 003-95 Державний класифікатор професій;
- ДК 009-96 Державний класифікатор видів економічної діяльності;
- ДСВО 01-98 Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями;
- ДСВО 02-98 Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями;
- ДСВО 03-98 Освітній рівень базової вищої освіти;
- ДСВО 04-98 Освітній рівень повної вищої освіти;
- ДСВО 05-98 Освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого магістра;
- ДСВО 06-98 Освітньо-кваліфікаційний рівень магістра;
- ДСВО 07.1-98 Освітньо-кваліфікаційний рівень магістра;
- ДСВО 07.2-98 Освітньо-кваліфікаційний рівень магістра;
- СВО ____ Терміни та визначення.

3. Визначення

У цьому стандарті використано терміни та відповідні визначення, що подані і НДУ 01-2002, а також такі терміни та скорочення:

Вид діяльності - характеристика професійної діяльності з точки зору способів і форм її здійснення. Визначається способом взаємодії фахівця із об'єктом - системою, що характеризується однаковою узагальненою метою (продуктом) діяльності.

Виробнича функція - (трудова, службова тощо) - коло обов'язків, які виконує фахівець у відповідності до займаної посади і які визначаються посадовою інструкцією або кваліфікаційною характеристикою.

Галузь - сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах виробничої діяльності.

Задача діяльності - мета діяльності, що визначається в певних умовах і може бути досягнута в результаті певної *структури діяльності* (праці) до якої віднесено:

- *предмет діяльності* (праці) – те, що суб'єкт має до початку своєї діяльності і що підлягає трансформації у продукт;

- *засіб діяльності* (праці) - об'єкт, що опосередковує вплив суб'єкта на предмет діяльності, або те, що звичайно називають "знаряддям праці", і стимул, що використовуються, наприклад, у діяльності управління;

- *процедура діяльності* (праці) - це технологія (спосіб, метод) одержання бажаного продукту. Інформація про спосіб діяльності фіксується у вигляді програми або алгоритму на деяких матеріальних носіях;

- *умови діяльності* (праці) - характеристика оточення суб'єкта в процесі діяльності температура, склад повітря, рівень акустичних шумів, пристосованість приміщення до праці, меблі, а також соціальні умови та час);

- *продукт діяльності* (праці) - те, що одержано в результаті трансформації предмета в процесі діяльності. є три види задач діяльності: професійні задачі - задачі діяльності, що

безпосередньо спрямовані на виконання завдання (завдань), яке (які) поставлено(-і) перед фахівцем як професіоналом; соціально-виробничі задачі - задачі діяльності, що пов'язані з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі; соціально-побутові задачі - задачі діяльності, що виникають у повсякденному житті і пов'язані з домашнім господарством, відпочинком, родинним спілкуванням, фізичним і культурним розвитком тощо і можуть впливати на якість виконання фахівцем професійних та соціально-виробничих задач.

Здібність - психологічні особливості індивіда, що забезпечують можливості успішного виконання певного виду продуктивної діяльності. Здібності пов'язані із загальною спрямованістю особи, з її нахилом до тієї чи іншої діяльності.

Зміст вищої освіти - вимоги до системи знань, умінь і навичок, до світогляду, громадянських і професійних якостей майбутнього фахівця, що формується у процесі навчання.

Зміст навчання - структура, зміст і обсяг навчальної інформації з урахуванням особливостей її вивчення та засвоєння, а також комплекс завдань і вправ, що мають бути виконані.

Кваліфікація - здатність особи виконувати завдання та свої обов'язки відповідної якості. Кваліфікація вимагає певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Клас задачі діяльності - ознака рівня складності задач діяльності, вирішуваних фахівцем. Всі задачі розподіляються на три класи: стереотипні задачі діяльності, діагностичні задачі діяльності, евристичні задачі діяльності.

Навичка - дії, що виконуються при здійсненні певної діяльності, котрі завдяки численним повторенням стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Напрямок підготовки за професійним спрямуванням у вищій освіті - група спеціальностей із спорідненим змістом освіти.

Об'єкт діяльності - процеси, або (та) явища, або (та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність фахівця.

Освітній рівень вищої освіти - характеристика вищої освіти за ознакою рівня сформованості якостей людини, що забезпечують її всебічний розвиток як особистості і є достатніми для здобуття відповідної кваліфікації. Освітній рівень базової вищої освіти ґрунтується на освітньому рівні "повна загальна середня освіта" і передбачає формування особистих якостей людини, визначених державним стандартом вищої освіти.

Освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти - характеристика вищої освіти за ознаками рівня сформованості таких якостей людини, що забезпечують її здатність виконувати відповідні фахові завдання чи обов'язки певного кваліфікаційного рівня.

Фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня - спеціаліст, який отримав освітній рівень "базова вища освіта", здобув спеціальність уміння та знання, призначений для виконання обмеженої кількості виробничих функцій, пов'язаних з циклом існування об'єкту його діяльності. Задачі діяльності, які вирішує спеціаліст, припускають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання відповідних операцій.

Освітньо-професійна програма підготовки - державний нормативний документ, в якому узагальнюється зміст навчання, встановлюються вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та професійної підготовки фахівця з даної спеціальності даного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Спеціальність - категорія, що характеризує:

- у сфері освіти - спрямованість і зміст навчання при підготовці фахівця (визначається через об'єкт діяльності фахівця і відображає, насамперед, вид його діяльності і сферу застосування його праці);

- у сфері праці - особливості спрямованості і специфіку роботи в межах професії (зміст задач професійної діяльності). Навчання за спеціальністю передбачає вивчення узагальненого об'єкта діяльності фахівця, виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності таких, що задовольняють вимогам сфери праці до спеціальності.

Типова задача діяльності - узагальнена задача діяльності, що є характерною

5 для більшості виробничих або соціальних ситуацій і не містить конкретних даних, а отже, не має конкретного рішення (можуть бути визначені тільки шляхи вирішення).

Узагальнений об'єкт діяльності фахівця з вищою освітою - природна чи штучна система, що розвивається. Характерні етапи цього розвитку визначають цикл фахівця і системи.

Уміння - здатність людини виконувати певні дії при здійсненні тієї чи іншої діяльності на основі відповідних знань.

Уміння поділяються за видами: предметно-практичні, предметно-розумові, знаково-практичні, знаково-розумові.

4. Позначення і скорочення

У даному стандарті для формування шифрів застосовуються наступні скорочення назв:

а) видів типових задач діяльності:

ПФ – професійна,

СВ – соціально-виробнича,

СП – соціально-побутова;

б) класів задач діяльності:

С – стереотипна,

Д – діагностична

Е – евристична;

в) видів уміння:

ПП – предметно-практичне уміння,

ПР – предметно-розумове,

ЗП – знаково-практичне,

ЗР – знаково-розумове;

г) рівнів сформованості даного уміння:

О – уміння виконувати дію, спираючись на матеріальні носії інформації щодо неї,

Р – уміння виконувати дію, спираючись на постійний розумовий контроль без допомоги матеріальних носіїв інформації,

Н – уміння виконувати дію автоматично, на рівні навички;

д) здатностей:

З – здатність.

5. Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння щодо вирішення типових задач діяльності

На підставі аналізу виробничих функцій фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР” з урахуванням переліку об’єктів (або предметів) його праці встановлюється структура його професійної діяльності (праці).

5.1. У відповідності до посад, що може займати випускник вищого навчального закладу освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР”, він придатний до виконання виробничих функцій (здійснення певних типів діяльності) та типових для даної функції задач діяльності. Кожній задачі відповідає система умінь щодо вирішення цієї типової задачі діяльності.

5.2. Вищі навчальні заклади повинні забезпечити опанування випускниками освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР” системи умінь вирішувати певні типові задачі діяльності при здійсненні певних виробничих функцій, визначених у таблиці Додатку А.

6. Здатності вирішувати проблеми й задачі соціальної діяльності та уміння, що є відображенням наявності цих здатностей

6.1. Загальні вимоги до властивостей і якостей випускника вищого навчального закладу освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР”, як соціальної особистості подаються у вигляді переліку здатностей вирішувати певні проблеми і задачі соціальної діяльності та системи умінь, що є відображенням наявності цих здатностей.

6.2. Вищі навчальні заклади повинні сформувати випускників освітньо-кваліфікаційного рівня “МАГІСТР” як соціальних особистостей, здатних вирішувати певні проблеми і задачі соціальної діяльності, через вироблення умінь, визначених у таблиці Додатку Б.

7. Попередній освітній або (та) освітньо-кваліфікаційний рівень і вимоги до професійного відбору абітурієнтів

7.1. *Попередній рівень освіти.* Для забезпечення ефективного функціонування системи вищої освіти, здатної забезпечити у процесі реалізації освітньо-професійної програми у вищому навчальному закладі цілі освітньої та професійної підготовки, що продекларовані в освітньо-кваліфікаційній характеристиці, особа, яка виявляє бажання навчатися за спеціальністю 8.040200 “Соціологія”, повинна мати повну середню освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень “ ”, що підтверджується документом державного зразка.

7.2. *Вимоги до професійного відбору.* Фахівець, що претендує на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” повинен мати підготовку, яка відповідає вимогам встановленим Державним стандартом, що визначає необхідний рівень професійних знань, умінь та навичок. Серед інтелектуальних якостей особливе значення мають розвинуті аналітичні та комунікативні здібності.

Майбутній магістр повинен чітко розуміти відповідальність соціолога за наслідки своєї професійної діяльності, бути гуманістично зорієнтованим та дотримуватися загальноприйнятих норм і правил поведінки

У абітурієнта не повинно бути медичних протипоказань для роботи за обраною професією .

8. Вимоги до державної атестації осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

Атестація випускників вищого навчального закладу за напрямом освіти 0402 “Соціологія” здійснюється Державною екзаменаційною комісією на основі аналізу успішності, оцінки якості вирішення випускниками професійних та соціально-професійних задач, передбачених даною кваліфікаційною характеристикою.

Атестації підлягають студенти-випускники, які виконали в повному обсязі план навчальної підготовки, включаючи проходження виробничої практики.

Нормативна форма державної атестації: поєднання випускної роботи та державного іспиту.

Державний іспит з соціології проводиться як комплексна перевірка знань та умінь з таких нормативних дисциплін як соціологія постмодерну, інституціональна соціологія, соціальне прогнозування, феноменологічна соціологія, новітні соціологічні теорії, соціологія парламентаризму, соціокультурний розвиток людства тощо. Державна екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння автору дипломної роботи відповідної кваліфікації.

За результатами перевірки відповідності знань студентів вимогам кваліфікаційної характеристики Державна екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння студенту-випускнику кваліфікації магістра з “Соціології” та видає диплом державного зразка. Цей диплом є юридичним документом, який дозволяє фахівцю зайняти первинну посаду у відповідності з номенклатурою посад.

9. Вимоги до системи освіти та професійної підготовки

Ефективна організація підготовки фахівця за спеціальністю “Соціологія” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” полягає у поєднанні теоретичних знань та навичок практичної діяльності. Магістр повинен мати сформований науковий світогляд, знати основні закономірності розвитку природи і суспільства, основні етапи розвитку гуманітарних і соціально-економічних наук; володіти основними парадигмами світової соціологічної думки; розуміти місце людини в соціальному світі, у загальному взаємозв’язку природи і людства; розуміти місце культури в розвитку людства, знати типи культур та систему основних культурних цінностей, соціальну сутність релігійних вчень та вірувань; бути обізнаним із змістом сучасної соціології як науки, визначати її роль в житті сучасного суспільства, у дослідженні процесів глобалізації та суспільної інтеграції; знати методологію та методи конкретних соціологічних досліджень; володіти сучасними інформаційними технологіями. В руслі цих вимог необхідним компонентом навчально-виховного процесу стає практика, що забезпечується системою наскрізної практичної підготовки.

**Відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки
випускників вищих навчальних закладів**

Відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів встановлюється згідно з чинним законодавством і передбачає перевірку органами Міністерства освіти і науки України організації навчального процесу з метою подальшого його удосконалення. В разі виявлення невідповідності характеру підготовки випускника вищого навчального закладу зазначеним у даному документі освітньо-кваліфікаційним вимогам передбачаються такі каральні заходи, як зменшення ліцензованого обсягу підготовки за даною спеціальністю; анулювання ліцензії на підготовку за певною спеціальністю; переведення навчального закладу з вищого рівня акредитації на нижчий.

Замовник несе відповідальність за використання фахівця за призначенням згідно вимогам ОКХ та здобутої їм кваліфікації

Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння, якими повинні володіти випускник вищого навчального закладу спеціальності “соціологія” освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”

Шифри виробничої функції, типового завдання діяльності й уміння	Виробнича функція, типове завдання діяльності й уміння	Вид і клас типового завдання діяльності, вид і рівень сформованості уміння
1.	Соціально-проектувальна	
1.01	Розроблення та конструювання за допомогою соціальних технологій системи параметрів майбутнього соціального об'єкту чи якісно нового стану існуючого об'єкту.	ПФ.Д
	У складі групи соціологів та в умовах визначеного терміну виконання, з урахуванням досвіду світової соціологічної думки:	
1.01.01	Визначити пріоритетні напрямки розвитку певного соціального об'єкту, спираючись на відповідні соціальні технології, застосовуючи комплексний підхід, використовуючи соціологічні методи аналізу;	ЗП.Р
1.01.02	Розробити пропозиції щодо визначення стратегічних цілей і завдань майбутнього функціонування соціального об'єкту на основі результатів системного аналізу соціального об'єкту;	ЗП.О
1.01.03	Підготувати рекомендації щодо розробки інструментарного забезпечення соціального прогнозування об'єкту дослідження;	ЗП.Р
1.01.04	Розробити технологію пошуку та проектування можливих варіантів майбутнього функціонування об'єкту дослідження;	ЗП.О
1.01.05	Підготувати на основі аналізу теоретичних та емпіричних даних дослідження соціального	ЗП.О

	об'єкту аналітичну довідку про його можливі параметри та рекомендації до прийняття управлінських рішень	
1.02	Підготовка науково обгрунтованих варіантів цілеспрямованої зміни конкретних соціальних інститутів	ПФ.С
	У складі групи соціологів, в умовах визначеного терміну виконання, з урахуванням досвіду світової соціологічної думки щодо інституціональної структури суспільства:	
1.02.01	Розробити програму соціологічного дослідження сучасного стану певного соціального інституту, як об'єкту дослідження, спираючись на комплексний підхід і відповідні методики;	ЗП.Р
1.02.02	Обгрунтувати, спираючись на відповідну соціологічну експертизу неможливість повноцінного функціонування в сучасному вигляді відповідного соціального інституту та підготувати рекомендації щодо можливих майбутніх змін у ньому;	ЗП.О
1.02.03	Розробити, спираючись на дані з теоретичних та емпіричних досліджень, конкретні рекомендації соціально-інженерної, соціально-проектної та соціально-технологічної діяльності щодо необхідних змін у відповідному соціальному інституті;	ЗП.О
1.02.04	Підготувати науково обгрунтовані соціальні прогнози щодо можливого функціонування соціального інституту після соціально-інженерних змін;	ЗП.О
1.02.05	Розробити, спираючись на відповідні соціальні технології і застосування комплексного підходу, проект пріоритетних напрямків розвитку оновленого соціального інституту та його взаємозв'язків з іншими соціальними інститутами та соціальними організаціями.	ЗП.О
1.03	Забезпечення удосконалення системи соціального управління	ПФ.С

	У складі групи соціологів та в умовах визначеного терміну виконання та з урахуванням досвіду світової соціологічної думки:	
1.03.01	Розробити та запропонувати необхідні соціологічні методики оцінки різних характеристик соціального об'єкту, його розвитку та практики, як вихідного матеріалу розробки та прийняття соціально-управлінських рішень;	ЗП.Р
1.03.02	Визначити та описати за допомогою соціологічних методів цілеспрямований соціально-управлінський вплив на певний соціальний об'єкт у вигляді ціле покладання та ціле здійснення;	ЗП.О
1.03.03	Оцінити за допомогою відповідних соціологічних методів стан соціальної самоорганізації об'єкту, процес внутрішньокolleктивного регулювання;	ЗП.О
1.03.04	Зробити соціологічний аналіз організаційного порядку та надати рекомендації стосовно інтеграційних можливостей всіх компонентів соціального правління відповідного соціального об'єкту;	ЗП.Р
1.03.05	Зробити соціальне прогнозування майбутньої ефективності кордонів та можливих методів соціального управління певним соціальним об'єктом.	ЗП.Р
2.	Соціально-організаційна	
2.01	Розроблення теоретичних та практичних засобів з метою оптимізації умов проведення соціологічних досліджень та покращення їх результатів.	ПФ.Д
	У складі групи соціологів та в умовах визначеного терміну виконання:	
2.01.01	Визначати ефективність діючих форм та методів проведення соціологічних досліджень за результатами аналізу розвитку соціологічних теорій та методико-методологічного забезпечення дослідницького процесу;	ЗП.О

2.01.02	Обґрунтувати стратегію подальшого розвитку методів організації та проведення соціологічних досліджень, узгоджує її з світовими зразками соціальних технологій;	ЗП.Р
2.01.03	Визначити раціональні структури та збалансованість наукових, матеріальних та людських ресурсів соціологічної дослідницької установи для проведення соціологічного дослідження залежно від проблеми, що визначає рівень складності дослідження та вибірки;	ЗП.О
2.01.04	Організувати проведення соціологічних досліджень згідно вимог Статуту Соціологічної Асоціації України;	ЗП.Р
2.01.05	Організувати обробку емпіричної соціологічної інформації різними сучасними методами статистично-математичного та інформаційного забезпечення.	ЗП.Р
2.02	Забезпечення внутрішньої упорядкованості, погодженості взаємодії окремих елементів соціальної системи у відповідності зі структурою	ПФ.Д
	У складі групи соціологів та в умовах визначеного терміну виконання з урахуванням світового досвіду використання соціологічних досліджень:	
2.02.01	Здійснювати планування, організацію та контроль соціологічних досліджень, застосовуючи комплексний підхід для оптимізації правління взаємодією елементів соціальної структури;	ЗП.О
2.02.02	Прогнозувати наслідки реалізації соціальних програм засобами системного аналізу, застосовуючи результати соціального моніторингу, узагальнення показників соціального розвитку;	ЗП.О
2.02.03	Контролювати своєчасне та чітке виконання відповідних соціологічних дослідницьких дій, з урахуванням постійних мобільних змін в структурі соціальної системи;	ЗП.О
2.02.04	Допомагати управлінським структурам	ЗП.Р

	здійснювати забезпечення упорядкованості соціальної системи за допомогою науково-дослідницького, проектно-аналітичного та експертно-консультаційного видів професійної діяльності;	
2.02.05	Проводити соціологічну експертизу і корекцію соціальної поведінки людей в процесі їх інтеграції в групи, а груп - в суспільство на основі інноваційних соціальних технологій;	ЗП.Р
2.03	Забезпечення сукупності процесів чи дій, які ведуть до утворення та удосконалення взаємозв'язків між частинами соціального цілого	ПФ.Д
	У складі групи соціологів в умовах визначеного терміну виконання, з урахуванням світового досвіду використання соціологічних досліджень:	
2.03.01	З урахуванням особливостей певного соціального об'єкту та використовуючи соціальні технології визначити сукупності соціальних процесів чи дій, які ведуть до утворення та удосконалення взаємозв'язків між частинами соціального цілого;	ЗП.О
2.03.02	Розробляти практичні рекомендації замовникам соціологічного дослідження стосовно організаційної цілісності досліджуваного соціального об'єкту;	ЗП.О
2.03.03	Визначити за допомогою соціальних технологій ефективність та оптимальні шляхи організаційних заходів щодо удосконалення соціальної взаємодії;	ЗП.Р
2.03.04	Використовувати методи соціального моделювання для прогнозування можливої соціальної взаємодії частин соціального об'єкту та управління нею;	ЗП.Р
2.03.05	Досліджуючи динаміку соціально-політичних процесів, соціальні відносини, зв'язків, настрої різних груп людей впровадити в практику соціальні технології, спрямовані на удосконалення взаємодії різних спільнот в українському суспільстві.	ЗП.Р
3	Управлінська	

3.01	Сприяння соціальному управлінню за допомогою соціологічних досліджень	ПФ.Д
	В умовах соціологічної науково-дослідницької діяльності, у складі групи соціологів:	
3.01.01	Спираючись на сучасні соціологічні теорії та соціальні технології, використовуючи новітнє інформаційне забезпечення, застосовуючи комплексний підхід, забезпечувати організацію проведення соціологічних досліджень, як теоретичної бази розробки та прийняття управлінських рішень:	ЗП.Р
3.01.02	Забезпечити вихідним теоретичним й емпіричним матеріалом та результатами соціологічних експериментів соціально-управлінські рішення та засоби їх реалізації.	ЗП.О
3.01.03	Забезпечувати спираючись на сучасні соціальні технології, розробку науково обґрунтованого соціального прогнозування та соціального планування для потреб соціального управління;	ЗП.О
3.01.04	Забезпечувати, спираючись на сучасні соціальні технології, розробку соціальних показників, характеристик та нормативів необхідних для соціального планування в процесі управління;	ЗП.Р
3.01.05	Забезпечувати соціологічним консультуванням та науково обґрунтованим інформуванням стосовно соціальних процесів, явищ та показників управлінські кадри, які зацікавлені в них. ЗП.Р	
3.02	Забезпечення ефективного управління процесом соціологічного дослідження	ПФ.Д
	В умовах соціологічної науково-дослідницької діяльності, у складі групи соціологів:	
3.02.01.	Створення та керівництво науково-дослідним соціологічним центром чи лабораторією підприємства чи установи для інформаційного забезпечення та соціального планування;	ЗП.Р

3.02.02.	Забезпечення належного науково- обґрунтованого організаційно-методичного забезпечення процесу соціального планування та управління;	ЗП.Н
3.02.03.	Забезпечення підготовки, навчання, інструктажу та контролю фахівців, яких залучають до розробки програми соціологічного дослідження і плану соціального розвитку, та інтерв'юерів для соціологічних опитувань;	ЗП.Р
3.02.04.	Забезпечення розробки чи доробка типової методичної документації з урахуванням конкретних умов виробництва чи установи та розробки додаткових організаційно-методичних документів;	ПП.Р
3.02.05.	Приймати участь, як керівник соціологічного центру чи лабораторії підприємства або установи в роботі їх управління, надаючи для управлінських потреб необхідне соціологічне консультування та інформаційне забезпечення.	ПП.Н
4.	Виконавська	
4.01	Забезпечення ефективного виконання завдань та контрактів щодо проведення соціологічних досліджень	ПФ.Д
	В умовах соціологічної науково-дослідницької діяльності у складі групи соціологів:	
4.01.01.	Впроваджувати заходи щодо поліпшення умов праці під час проведення соціологічних досліджень • на основі конструктивної взаємодії з профспілками;	ЗП.О
4.01.02.	Впроваджувати заходи щодо дотримання учасниками соціологічного дослідження певних моральних принципів, етики соціологічного дослідження, інтелектуальної чесності, збереження строгої конфіденційності, роз'яснення опитуваним мети дослідження, добровільності участі у опитуванні та інше; дотримання Професійного кодексу соціолога та положень Статуту Соціологічної Асоціації України, сприяння процесу гуманізації соціологічної діяльності;	ЗП.О

4.01.03.	Визначити вплив факторів зовнішнього середовища на якість та строки виконання соціологічних досліджень;	ПП.О
4.01.04.	Вжити заходів щодо впровадження науково-обґрунтованих інновацій в організацію, проведення та методи соціологічних досліджень;	ЗП.Р
4.01.05.	Здійснювати оперативний контроль за роботою та науковою дисципліною співробітників по дослідженню, за виконання планованих показників та розпоряджень.	ЗП.Р
4.02.	Визначення та використання передового вітчизняного та зарубіжного досвіду	ПФ.Д
	В умовах соціологічної науково-дослідницької діяльності у складі групи соціологів:	
4.02.01.	Здійснювати моніторинги інновацій шляхом соціологічного оцінювання нововведень в соціальних технологіях та сучасних соціологічних теоріях;	ПП.О
4.02.02.	Здійснювати експериментальне впровадження інновацій в соціальних технологіях на локальному об'ємі та кінцеве відпрацювання в процесі їх дослідної реалізації;	ПП.О
4.02.03.	Здійснювати дослідницьку прогностичну роботу по впровадженні нових соціальних технологій в соціологічні дослідження, проведення профілактичних заходів по недопущенню чи послабленню негативних наслідків їх невдалого впровадження;	ЗП.Р
4.02.04.	Здійснення постійного обміну досвідом та науковою інформацією в межах Соціологічної Асоціації України, з соціологічними центрами в інших країнах;	ПП.О
4.02.04.	Здійснювати постійне підвищення кваліфікації соціолога, організувати регулярні методичні семінари, приймати участь в місцевих, регіональних та міжнародних соціологічних семінарах та конференціях.	ЗП.Р
4.03.	Здійснення кадрового забезпечення	ПФ.С

	В умовах соціологічної науково-дослідної діяльності:	
4.03.01.	Спілкуватися з керівниками, співробітниками по соціологічним дослідженням, з дотриманням етики ділового спілкування, Професійного Кодексу Соціолога та положень Статуту Соціологічної Асоціації України;	ЗП.Н
4.03.02.	Здійснювати конкретні заходи щодо просування по службі найбільш кваліфікованих фахівців-соціологів на основі певних актів та положень, що визначають службове зростання;	ПП.Н
4.03.03.	Організовувати періодичне підвищення кваліфікації співробітників шляхом заохочення їх до професійної соціологічної освіти, наданням можливостей для написання та захисту кандидатських та докторських дисертацій;	ПР.Р
4.03.04.	Контролювати стан трудової та виконавської дисципліни, дотримання етики ділового спілкування, проводячи заходи як демократичного, так і авторитарного стилів керівництва;	ПП.Н
4.03.05.	Оцінювати ефективність, професіоналізм, відповідальність до дорученої справи співробітників з позиції їх відповідності до комплексу сучасних вимог, використовуючи періодичні тестування та атестації;	ЗП.Р
4.03.06.	Створити в науково-дослідному колективі належний морально-психологічний клімат через формування відповідної етики спілкування та особистої культури співробітників;	ПП.Р
4.03.07.	На основі відкритості формувати індивідуальний гнучкий демократичний стиль керівництва, відповідальність за прийняття управлінських рішень на основі принципів суб'єктно-діяльнісного підходу;	ЗП.Н
4.03.08.	Здійснювати заходи з адаптації діяльності підпорядкованого апарату, структурних формувань та підрозділів до змін у <u>суспільному житті, економічних, політичних</u>	ПП.Р

	та соціальних реалій, виходячи з новітніх технологій управління науково-дослідними організаціями.	
4.04.	Звітування про виконані соціологічні дослідження	ПФ.С
	В умовах соціологічної науково-дослідницької діяльності:	
4.04.01.	Готувати аналітичні звіти, довідки, пропозиції, інформаційні бюлетені, прогностичні та планові висновки, доповіді щодо аспектів виконаної соціологічної науково-дослідної роботи;	ЗП.О
4.04.02.	Готувати звіти, довідки, інформацію про відповідність до програмних витрачених на соціологічне дослідження коштів, ресурсів, часу, а також про недовиконання або перевиконання програмних завдань.	ЗП.О
4.05.	Репрезентування соціологічної науково-дослідної групи, лабораторії, установи та проведених соціологічних досліджень в різних інституціях громадянського суспільства та засобах масової інформації.	ПФ.Д
	В умовах соціологічної науково-дослідницької діяльності:	
4.05.01.	Здійснювати зв'язки з громадськістю з метою як соціологічного інформування населення про соціальні проблеми, так і для громадської підтримки проведення соціологічних досліджень;	ЗП.Р
4.05.02.	Здійснювати зв'язки із засобами масової інформації для поширення даних соціологічних досліджень, різних рейтингів та з метою реклами своєї соціологічної науково-дослідної групи, лабораторії, установи;	ПП.Р
4.05.03	Здійснювати зв'язки з різними інституціями громадянського суспільства для реклами своєї соціологічної науково-дослідної групи, лабораторії, установи та для отримання замовлень на проведення соціологічних досліджень, різного роду грантів, надходження бюджетних та позабюджетних коштів.	ЗП.Р
4.06.	Організація раціональної праці соціолога-дослідника.	ПФ.С

	В умовах соціологічної науково-дослідної діяльності:	
4.06.01.	Впроваджувати раціональні форми організації соціологічної науково-дослідної праці, застосовувати нові інформаційні та соціальні технології;	ПП.Р
4.06.02.	Організовувати раціональний науковий та управлінський документообіг в умовах значних потоків кореспонденції засобами інформаційних технологій.	ПП.О
5.	Технічна	
5.01.	Виконання технічних функцій соціологічної науково-дослідницької діяльності.	ПФ.С
5.01.01.	В процесі соціологічних досліджень, в умовах обмеженого часу їх проведення та документального й наукового оформлення як даних соціологічних теоретичних і емпіричних досліджень, так і управлінських рішень застосовувати новітні форми та засоби діловодства, зв'язку, сучасну оргтехніку та комп'ютер.	ПП.Н

**Здатності випускників вищого навчального закладу спеціальності “соціологія”
освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” та
система умінь, що їх відображає**

Шифри здатності та уміння	Зміст здатності вирішувати проблеми і завдання соціальної діяльності та уміння, що її відображає	Вид і рівень сформованості уміння
3.01	Здатність організовувати особисту діяльність	
	В умовах виробничої або побутової діяльності на основі результатів власних потреб усвідомлення мотивів діяльності, спираючись на принцип суб'єктивно-діяльнісного підходу:	
3.01.01	Співставляти власні інтереси та цілі особистої діяльності з інтересами соціального розвитку суспільства, політико-економічного розвитку держави та з інтересами діяльності соціологічних центрів та установ, в яких працює соціолог;	ЗР.Н
3.01.02.	В процесі соціологічних досліджень викладацької діяльності та соціальної практики враховувати стан та настрої колег, студентів, респондентів, рівень психологічної напруги в колективі;	ЗП.Р
3.01.03.	В процесі соціологічних досліджень викладацької діяльності та соціальної практики контролювати власну поведінку, забезпечувати гармонійні стосунки;	ПП.Н
3.01.04.	Розглядати та організовувати власну науково-соціологічну, викладацьку діяльність та соціальну практику як складову колективної діяльності цих напрямків;	ПП.Н
3.01.05.	В процесі соціологічних досліджень викладацької діяльності та соціальної практики враховувати зміни, що відбуваються в суспільстві, адаптуючись до них.	ПП.Н
3.02.	Здатність до активної життєвої та громадської позиції:	
	В умовах виробничої або побутової діяльності на основі усвідомленої мети діяльності та її структури, спираючись на принципи суб'єктно-діяльнісного підходу:	
3.02.01.	Підпорядковувати особисті наукові, життєві, політичні та інші інтереси загальнолюдським цінностям та інтересам держави;	ЗР.Р

3.02.02.	Формулювати власну соціологічну позицію щодо подій та явищ суспільного життя на основі ціннісного ставлення до історичного минулого та наукового підходу до проблем сучасного розвитку;	ЗП.Р
3.02.03.	При оцінці власної соціологічної, викладацької діяльності та соціальної практики пріоритетними вважати соціальні та гуманітарні критерії.	ЗР.Р
3.03.	Здатність в процесі наукової, навчальної та суспільної діяльності приймати адекватні рішення.	
	В умовах виробничої або побутової діяльності на основі усвідомленої мети діяльності та її структури, спираючись на принцип суб'єктивно-діяльнісного підходу:	
3.03.01.	На основі соціологічного аналізу визначати назрілі проблеми розвитку суспільства та прогнозувати можливі шляхи їх вирішення;	ЗП.Р
3.03.02.	В процесі соціологічних досліджень, викладацької діяльності та соціальної практики керуватись положеннями Конституції України та Статуту соціологічної Асоціації України;	ПП.Р
3.03.03.	Оцінювати результати власної наукової, навчальної та суспільної діяльності як частину загальних соціологічних досліджень, освітнього процесу та соціальних дій.	ЗП.Н
3.04.	Здатність в процесі наукової, навчальної та суспільної діяльності створити належний морально-психологічний клімат.	
	В умовах виробничої або побутової діяльності з урахуванням мети спільної діяльності:	
3.04.01.	Дотримуватись етики ділового спілкування в роботі з колегами, студентами, респондентами в процесі суспільної діяльності;	ЗП.Н
3.04.02.	В умовах конкуренції між дослідницькими соціологічними центрами підтримувати ділові контакти з колегами-соціологами на засадах рівності та співробітництва;	ЗП.Н
3.04.03.	В процесі соціологічних досліджень, викладацької діяльності та соціальної практики враховувати стан та настрої інших людей, рівень психологічної напруги в колективі.	ПП.Н